

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 143/2015-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2 a v čl. 26 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva zaručeného v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava a jeho opatrením z 2. marca 2012 o zadržaní došlej korešpondencie a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2 a v čl. 26 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava (ďalej len „ústav na výkon trestu“) a jeho opatrením z 2. marca 2012 o zadržaní došlej korešpondencie.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že ústavu na výkon trestu bola 2. marca 2012 doručená listová zásielka adresovaná sťažovateľovi ako osobe vykonávajúcej trest odňatia slobody od odosielateľa ■■■■■, ■■■■■, Česká republika, ktorú však ústav na výkon trestu neodovzdal sťažovateľovi, ale podľa § 25 ods. 2 a 4 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v relevantnom (v tom čase účinnom) znení (ďalej len „zákon o výkone trestu“) ju zadržal a založil do osobného spisu sťažovateľa. Dôvodom takéhoto postupu bola skutočnosť, že list obsahoval informácie s hanlivým obsahom a bol dôvodný predpoklad, že odovzdaním tejto zásielky sťažovateľovi by mohol byť narušený účel výkonu jeho trestu.

O založení listu do osobného spisu bol sťažovateľ informovaný 2. marca 2012, avšak s týmto postupom nesúhlasil, preto 6. marca 2012 v tejto súvislosti požiadal o rozhovor s riaditeľom ústavu na výkon trestu. Pohovor so sťažovateľom uskutočnil poverený pracovník ústavu na výkon trestu 7. marca 2012, avšak takýto spôsob riešenia sťažovateľ neakceptoval, preto 29. marca 2012 podal Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálne riaditeľstvo“) sťažnosť. O jej vybavení bol upovedomený oznámením riaditeľa generálneho riaditeľstva sp. zn. GR ZVJS-sť-97/16-2012 z 26. júna 2012, z obsahu ktorého vyplýva, že v súvislosti so zadržaním listovej zásielky a jej uložením do osobného spisu sťažovateľa, ako aj v súvislosti s vykonaním pohovoru povereným pracovníkom ústavu na výkon trestu so sťažovateľom 7. marca 2012 nebolo zistené porušenie „všeobecno-záväzných právnych predpisov a interných predpisov“, preto bola sťažnosť považovaná za neopodstatnenú a týmto oznámením za vybavenú.

Z dôvodu nespokojnosti s vybavením jeho dovtedajších podaní sa 17. júla 2012 obrátil sťažovateľ na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ako aj opakovanou sťažnosťou na generálne riaditeľstvo, ktorými namietal porušenie svojich „*práv prijímať korešpondenciu*“.

Ministerstvo listom „*sp. zn. 226 76/2012/14-38880*“ zo 7. septembra 2012, ako aj generálne riaditeľstvo oznámením sp. zn. GR ZVJS-sf-221/16-2012 z 2. októbra 2012 však sťažovateľovi oznámili, že zadržaním listu 2. marca 2012 ústavom na výkon trestu nebolo zistené porušenie jeho práva prijímať korešpondenciu.

Vzhľadom na výsledky týchto šetrení sa sťažovateľ 7. decembra 2012 obrátil sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na ústavný súd, ktorý uznesením č. k. IV. ÚS 310/2013-10 z 30. mája 2013 sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú odmietol, pretože pred podaním tejto sťažnosti nevyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a na použitie ktorých bol oprávnený podľa osobitných predpisov.

V súlade so závermi ústavného súdu sťažovateľ podal podnet Krajskej prokuratúre v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“), ktorým namietal svojvoľnosť, nezákonnosť a neústavnosť postupu ústavu na výkon trestu v súvislosti so zadržaním jemu adresovanej korešpondencie 2. marca 2012 a že došlo k porušeniu práva prijímať korešpondenciu. Krajská prokuratúra sťažovateľovi odpovedala listom č. k. 3 Kn 191/13-5 z 5. decembra 2013, v ktorom po preskúmaní predmetného listu uviedla, že „*informácia v ňom uvedená je hanlivého obsahu a ako taká mohla narušiť výkon trestu*“, preto postup ústavu na výkon trestu vyhodnotila ako súladný so zákonom a podnet sťažovateľa ako nedôvodný odložila.

Následne bol Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) 3. januára 2014 doručený opakovaný podnet sťažovateľa označený ako „*Opakovaná sťažnosť proti rozhodnutiu Krajskej prokuratúry v Trenčíne sp. zn. 191/13-5*“, ktorým žiadal preskúmať zákonnosť vybavenia predchádzajúceho podnetu v tejto veci

a znovu poznamenal, že zadržaním došlej korešpondencie došlo k porušeniu jeho základných práv garantovaných ústavou.

Generálna prokuratúra listom č. k. IV/2 Gn 13/14/1000-7 z 3. marca 2014 sťažovateľovi oznámila, že so závermi krajskej prokuratúry sa v plnom rozsahu stotožnila, postupy ústavu na výkon trestu a krajskej prokuratúry považovala za dôvodné a vecne správne a nezistila žiadne porušenia zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, preto opakovaný podnet sťažovateľa ako nedôvodný odložila bez prijatia ďalších opatrení.

Sťažovateľ, keďže je naďalej presvedčený, že zo strany ústavu na výkon trestu (jeho pracovníkov) zadržaním listu doručeného 2. marca 2012 došlo k porušeniu jeho základných práv, opätovne podal túto aktuálnu sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej namieta porušenie základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2 a v čl. 26 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 8 dohovoru postupom ústavu na výkon trestu, ktorú odôvodnil takto:

„Jedným z mojich práv je právo prijímať a odosielať korešpondenciu, čo je v súlade s mojim súkromným a rodinným životom vo výkone trestu odňatia slobody.

Tým, že mi dňa 2. 3. 2012 bola zadržaná mne adresovaná došlá osobná korešpondencia bol porušený čl. 19 ods. 2 Ústavy SR.

Túto došlú korešpondenciu... som nemal právo prečítať, ani som nebol oboznámený s jej obsahom, bola zadržaná a založená do môjho osobného spisu.

Túto... si teraz môže prečítať ktorýkoľvek príslušník, ktorý má prístup k môjmu osobnému spisu bez ohľadu na to, či stým súhlasím alebo nie. Jediný kto nemá podľa ÚVTOS a ÚVV Ilava byť oboznámený s obsahom listu som ja... Predpokladám a som toho názoru, že list mne zadržaný... obsahoval informácie pre mňa a nie pre potreby ústavu. Akýkoľvek obsah korešpondencie je len súkromná komunikácia a osobný názor pisateľa, ktorý ho dáva mne na vedomie.

Spôsob akým mi bola zadržaná korešpondencia a že som vôbec nebol oboznámený s obsahom listu a ten bol následne založený do môjho osobného spisu a môže si ho prečítať

ktorýkoľvek príslušník považujem za porušenie čl. 19 ods. 1 Ústavy SR ako neoprávnený zásah do súkromného a rodinného života.“

Porušenie základného práva zaručeného v čl. 26 ods. 1 ústavy sťažovateľ vidí v tom, „že došlý list... bol plný informácií, keďže listová komunikácia je založená na princípe odosielania písomných informácií, ktoré subjekt odosielateľ ich posiela adresátovi.

Tým, že som nebol oboznámený s obsahom listu bolo porušené moje právo na informácie garantované ústavou... v čl. 26 ods. 1...“.

Podľa názoru sťažovateľa „ÚVTOS a ÚVV Ilava svojim konaním... porušil zákaz cenzúry.

Túto cenzúru vykonal spôsobom, že na základe subjektívneho zváženia pedagóga mi nebol oboznámený ani obsah listu, čo je v demokratickej spoločnosti neakceptovateľné...“.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 8 dohovoru sťažovateľ opäť argumentuje, že nebol oboznámený s obsahom zadržaného listu. Tvrdí, že „Ústav posudzuje, prehodnocuje a aplikuje význam slova hanlivý osobitne len na osobnom zvážení príslušníka, ktorý poštu... kontroluje.

Takto je vytvorený priestor pre svojvoľné rozhodovanie o zadržaní korešpondencie.

...je zrejmé, že na zabavenie korešpondencie väzňa... nepostačuje len subjektívne tvrdenie, že list má informácie s hanlivým obsahom a je dôvodný predpoklad, že môže byť narušený účel výkonu trestu.

Takéto tvrdenie by muselo byť i niečím preukázané a nie postavené len na domnelej domnienke a subjektívneho personálu väznice.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že „ÚVTOS a ÚVV... Ilava... porušil právo čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 26 ods. 1, 3 Ústavy, čl. 8 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd zadržaním došlej korešpondencie (listová zásielka) [REDACTED].

Ústavný súd prikazuje ÚVTOS a ÚVV Ilava, aby upustil od konania, ktoré nie je v súlade s Ústavou SR a Dohovorom, listovú zásielku, ktorú zadržáva, aby vydal sťažovateľovi.

Ústavný súd SR v zmysle čl. 127 ods. 3 Ústavy SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000,- Eur.“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň... zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti podanej ústavnému súdu je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2 a v čl. 26 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 8 dohovoru, ktorého sa mal dopustiť ústav na výkon trestu tým, že zadržal sťažovateľovi adresovnú listovú zásielku a založil ju do jeho osobného spisu bez toho, aby sa s obsahom tohto listu mohol sťažovateľ oboznámiť.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 3 ústavy cenzúra sa zakazuje.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Z obsahu sťažnosti a zo svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa už skoršou sťažnosťou doručenou 7. decembra 2012 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv a práv tak, ako sú uvedené v záhlaví tohto uznesenia, práve postupom ústavu na výkon trestu, ktorý spočíval v zadržaní predmetnej listovej zásielky a jej založením do osobného spisu sťažovateľa 2. marca 2012. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 301/2013-10 z 30. mája 2013 sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú, keď dospel k záveru, že sťažovateľ bol pred podaním sťažnosti povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytoval a na použitie ktorých bol oprávnený podľa osobitných predpisov, čo však neurobil.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní súčasnej sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že jeho uznesenie č. k. IV. ÚS 310/2013-10 z 30. mája 2013 bolo rozhodnutím o nespĺnení procesných podmienok konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, avšak charakter konštatovanej procesnej prekážky vylučuje možnosť jej budúceho pominutia. Ak totiž v konaní o skoršej sťažnosti túto ústavný súd odmietne pre neprípustnosť na podklade záveru, že existujú opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, t. j. že je daná právomoc iného orgánu verejnej moci preskúmať kritizovaný zásah označeného orgánu verejnej moci, potom pri predbežnom

prerokovaní neskoršej sťažnosti namietajúcej ten istý verejno-mocenský zásah nemôže byť podmienka právomoci ústavného súdu dodatočne splnená, keďže s účinkami pro praeterito nemohla právomoc príslušného orgánu verejnej moci (v tomto prípade orgánov prokuratúry) na prieskum označeného zásahu iného orgánu verejnej moci (ústavu na výkon trestu) v relevantných časových okolnostiach zaniknúť.

Inak povedané, ak je sťažovateľ presvedčený, že ústav na výkon trestu porušuje jeho základné práva, ktorých ochrana v prvom slede patrí do právomoci orgánov prokuratúry, a táto na základe podnetov sťažovateľa (podľa jeho názoru) týmto právam neposkytla adekvátnu ochranu, bolo namieste sťažnosťou v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy napadnúť postup a rozhodnutie (opatrenie) práve vo veci v poslednej inštancii konajúceho orgánu, ktorou bola generálna prokuratúra a jej oznámenie č. k. IV/2 Gn 13/14/1000-7 z 3. marca 2014. V tomto prípade však sťažovateľ označené konanie a oznámenie generálnej prokuratúry sťažnosťou podanou ústavnému súdu nenapáda.

Na základe popísaných skutočností a na ne nadväzujúcich právnych úvah ústavný súd uzatvára, že v okolnostiach predbežne prerokúvanej sťažnosti sťažovateľa ide o typický prípad procesnej prekážky veci rozhodnutej, ktorej identifikácia v konaní pred ústavným súdom musí podľa citovaného § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde viesť k odmietnutiu sťažnosti pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími v sťažnosti uvedenými požiadavkami.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2015